

Utgivare: Peggy Lerman

Boverkets föreskrifter om ändring av verkets föreskrifter och allmänna råd om hissar och vissa andra motordrivna anordningar;

Utkom från trycket
den 2 januari 1997

beslutade den 18 december 1996.

Boverket föreskriver¹ med stöd av 5 § förordningen (1993:1598) om hissar och vissa andra motordrivna anordningar och 18 § förordningen om tekniska egenskapskrav på byggnadsverk, m.m. i fråga om verkets föreskrifter och allmänna råd om hissar och vissa andra motordrivna anordningar (BFS 1994:25) att avsnitten 3.1, 3.2.1, 3.3.1, 3.3.2, 3.4, 3.6.1 och 3.6.2 skall ha följande lydelse samt att nya avsnitt 3.2.1.1, 3.2.1.2 och 3.3.1.1 skall införas.

Författningen kommer därför att ha följande lydelse från och med den dag då denna författning träder i kraft².

För anordningar som den 1 januari 1997 har mindre än två månader kvar av besiktningintervall för återkommande besiktning, skall detta intervall förlängas med två månader.

Denna författning träder ikraft den 1 januari 1997 och gäller till och med 30 juni 1997.

GÖSTA BLÜCHER

Anna Törngren
(Byggavdelningen)

---

¹ Jfr direktiv 95/16/EG (EGT nr L 213, 7.9. 1995, s.1).

² Senaste lydelse BFS 1997:1.

3 Besiktning

3.1 Allmänt

Besiktning enligt detta avsnitt skall ägaren eller den som annars ansvarar för anordningen låta utföra genom ackrediterat besiktningsorgan i tredjepartsställning. (BFS 1997:2)³

Allmänt råd

Ackrediterat organ i tredjepartsställning är ett organ som har ackrediterats av SWEDAC i enlighet med STAFS 1994:9, Styrelsens för teknisk ackreditering allmänna föreskrifter för ackrediterade kontrollorgan i tredjepartsställning (besiktningsorgan) och STAFS 1994:15, Styrelsens för teknisk ackreditering särskilda föreskrifter för ackrediterade kontrollorgan i tredjepartsställning (besiktningsorgan) för kontroll av lyft- anordningar, transportanordningar m.m.

3.2 Första besiktning

3.2.1 Besiktningens omfattning

Innan en anordning tas i bruk skall den besiktas (första besiktning) såvida den inte omfattas av undantagen i avsnitt 3.5.

Vid första besiktning skall besiktningsorganet undersöka om anordningen uppfyller kraven i avsnitt 2. Om det vid besiktning visar sig att anordningen har brister, skall besiktningsorganet utifrån sin undersökning bedöma om det ändå finns förutsättningar för att ta anordning i bruk.

Första besiktning skall omfatta konstruktionskontroll och installationskontroll. Konstruktionskontroll får underlåtas i de fall som anges i avsnitt 3.5.

Konstruktionskontroll omfattar följande:

1. Kontroll av anordningens lämplighet för avsett ändamål.
2. Granskning av ritningar, kopplingscheman, uppgifter om laster, material och ytbehandling.
3. Kontroll av att möjligheterna att utföra underhåll och fortlöpande tillsyn på ett säkert sätt har beaktats.
4. Kontroll av beräkningar, i den omfattning som erfordras för att kunna bedöma hållfastheten, stabiliteten och säkerheten i övrigt.
5. Kontroll av instruktioner för användning, drift, räddning, fortlöpande tillsyn och underhåll.

Installationskontroll omfattar följande:

1. Kontroll att rätt anordning installerats för det ändamål och med den belastning och hastighet som den är avsedd för.
2. Kontroll att anordningen är installerad i enlighet med tillhörande dokumentation. Kontrollen skall omfatta även infästningar av anordningen i bärande byggnadsdelar.
3. Kontroll av till anordningen tillhörande utrymmen och dess utrustning.
4. Kontroll att byggnadsdelar, installationer eller andra föremål inte påverkar anordningen på sådant sätt att det kan inverka menligt på anordningens säkerhet.

---

³ Ändringen innebär att andra och tredje stycket upphävs.

5. Funktionskontroll av säkerhets- och skyddsanordningar. Kontrollen skall utföras med belastning som inte kan äventyra anordningens fortsatta säkerhet.
6. Funktionskontroll av anordningen i övrigt. Vid lastbärande anordningar skall kontrollen utföras med erforderlig provlast.
7. Kontroll att instruktioner för användning, drift, räddning, fortlöpande tillsyn och underhåll är tillgängliga. (BFS 1997:2)

Allmänt råd

Sammanställning av säkerhets- och skyddsanordningar för hissar finns i avsnitt 3.3.

3.2.1.1 Brister då anordning första gången tas i bruk

Anordningar som vid besiktning enligt avsnitt 3.2.1 uppvisar brister som utgör omedelbar risk för säkerhet och hälsa, får inte tas i bruk om förutsättningar som anges i tredje stycket föreligger.

Enstaka brister som uppmärksammas vid besiktning enligt avsnitt 3.2.1 femte stycket punkterna 3, 6 eller 7, utgör inte sådan omedelbar risk som anges i första stycket. Bristerna skall emellertid åtgärdas snarast och kontrolleras av besiktningsorganet vid nästa besiktning.

Brister som uppmärksammas vid besiktning enligt avsnitt 3.2.1 fjärde stycket eller femte stycket punkterna 1, 2, 4 eller 5, utgör var för sig sådan omedelbar risk som anges i första stycket ovan. Även brister som uppmärksammas vid besiktning enligt avsnitt 3.2.1 femte stycket punkterna 3, 6 eller 7 kan av besiktningsorganet bedömas samverka och därför utgöra sådan omedelbar risk som anges i första stycket ovan.

Den som äger eller annars ansvarar för anordning skall vid återkommande besiktning uppvisa intyg från föregående besiktning för besiktningsorganet. Om sådant intyg ej uppvisas, får anordningen användas endast om samtliga brister åtgärdats och åtgärderna kontrollerats av besiktningsorganet före besiktningsintervallens utgång. (BFS 1997:2)

3.2.1.2 Användning av hiss under byggskedet

En permanent hiss som vid första besiktning, eller i samband med bestyrkande av överensstämmelse om sådan krävs, enbart uppvisar mindre avvikelser från krav i avsnitt 2.2 får användas av arbetstagare under byggskedet. Om hissen saknar korgdörr och dess slutliga användning inte är som varupersonhiss, får dock hissen inte användas för transport av vagnar eller andra föremål som kan haka fast i schaktväggen. (BFS 1997:2)

Allmänt råd

För att förhindra att hissar enligt andra stycket används för transport av föremål som kan haka fast i schaktväggen bör särskilda skyltar som informerar om förbudet sättas upp.

Godtagbara mindre avvikelser från krav i avsnitt 2.2 kan vara att:

- schaktgropen inte är avjämnad och målad,
- belysning och vägguttag i schakt inte är färdigställt,
- schaktdörrar och mellanpartier i schaktet inte är målade vid hissar med korg utan dörr,
- stannplan inte är färdigställda, provisorisk uppbyggnad till tröskel erfordras dock samt tätning mot schakt så att färdigställande av planet kan ske utan tillträde till schaktet,
- belastningsskyltar är av tillfälligt utförande,
- täcklock är av tillfälligt utförande,

- tillfällig huvudledning används, vilket kan accepteras utom vid hissar med otillräckligt räddningsutrymme utförda enligt AFS 1989:5 § 7 och dess bilaga 1, där fast installation av huvudledningen fordras,
  - belysning i maskinrum inte är permanent inkopplad till nätet,
  - schakt-och maskinrumsventilation inte är färdigställd.
- (BFS 1997:2)

3.3 Återkommande besiktning

3.3.1 Besiktningens omfattning

Anordningar skall så länge de är i bruk underkastas återkommande besiktning såvida de inte omfattas av undantagen i avsnitt 3.5.

Vid återkommande besiktning skall besiktningsorganet undersöka om anordningen bibehållit sina egenskaper i avseenden som har betydelse för säkerhet och hälsa samt om anordningen uppfyller nya krav som ställts efter det att den installerats. Om det vid besiktning visar sig att anordningen har brister, skall besiktningsorganet utifrån sin undersökning bedöma om det ändå finns förutsättningar för att anordningen fortsatt skall anses uppfylla kraven på säkerhet och hälsa, fram till nästa återkommande besiktning.

Återkommande besiktning omfattar följande:

1. Funktionskontroll av säkerhets- och skyddsanordningar. För linbanor och släpliftar skall kontrollen utföras med erforderlig belastning.
2. Funktionskontroll av anordningen i övrigt. För linbanor och släpliftar skall kontrollen utföras med erforderlig belastning.
3. Kontroll av drivande och bärande delar av anordningen, upphängning av lastbärande korgar, stolar e.d., allt med avseende på förändringar som kan nedsätta anordningens säkerhet. Linor för linbanor underkastas magnetinduktiv provning med de tidsintervall som anges i avsnitt 3.3.2.
4. Kontroll av driftkondition av de komponenter som inte arbetar vid normal drift.
5. Kontroll att anordningen inte genomgått ändringar eller ingrepp som kan påverka anordningens säkerhet.
6. Kontroll av att i anordningens närhet inte har vidtagits sådana åtgärder som kan nedsätta anordningens säkerhet eller förorsaka risk för olycksfall i övrigt.
7. Kontroll att instruktioner för användning, drift, räddning, fortlöpande tillsyn och underhåll är tillgängliga.
8. Kontroll av journal, om sådan krävs.
9. Kontroll att anordningens drift sköts av lämplig personal och med rätt bemanning.
10. Kontroll av att de brister, som konstaterades vid föregående besiktning men inte ansågs ha omedelbar betydelse för säkerhet och hälsa, har åtgärdats.

Allmänt råd

Funktionskontroll av säkerhets- och skyddsanordningar för hissar bör omfatta

- låsanordningar,
- bromsar,
- hastighetsbegränsare,
- fånganordningar som provas med tom korg och reducerad hastighet,
- anordningar för att aktivera fånganordning,
- buffertar som provas med tom korg och reducerad hastighet,
- larmanordning.

I fråga om hydraulhissar och linhydraulhissar bör funktionskontrollen av säkerhets- och skyddsanordningar även omfatta

- blockeringsanordningar,
- nedfartsspärrar som provas med tom korg och reducerad hastighet,
- strypventil, (Om denna ventil inte har några rörliga delar som kan påverka dess funktion, räcker det med att påvisa att kontroll utan anmärkning har utförts vid ett tidigare tillfälle), (BFS 1997:2)
- rörbrottsventil, (Om denna kontroll inte enkelt kan ske vid varje besiktning, bör kontrollen göras med ett, med hänsyn till risken för och följderna av ett rörbrott, lämpligt intervall),
- skydd mot korgens ofrivilliga sjunkning,
- efterinställningssystem.

Kontroll av linans bärförmåga bör utföras enligt bestämmelserna i *bilaga 2* till denna författning.

Kontroll av linbanor och släpliftar bör utföras enligt bestämmelserna i *bilaga 3* till denna författning.

Kontroll av självhämning av skruvdrivna hissar med hastighet över 0,15 m/s bör utföras enligt bestämmelserna i *bilaga 4* till denna författning.

Exempel på förändringar som kan nedsätta anordningens säkerhet är slitage, uppkomna sprickor, formavvikelse eller andra deformationer, korrosion och sträckning av linor och kedjor.

Lina för släplift och linbana bör helt eller delvis kasseras enligt Arbetarskyddsstyrelsens föreskrifter och allmänna råd nr 97:1974, *Skidliftar*, avsnitt 23.6, respektive nr 129:1978, *Stol- och korgliftar*, avsnitt 23.11.

(BFS 1997:2)

3.3.1.1 Brister under bruksskedet

Anordningar som vid besiktning enligt avsnitt 3.3.1 uppvisar brister som utgör omedelbar risk för säkerhet och hälsa får inte användas efter utgången av besiktningensintervall om förutsättningar som anges i tredje stycket föreligger.

Enstaka brister som uppmärksammas vid besiktning enligt avsnitt 3.3.1 tredje stycket punkterna 2, 6, 7, 8 eller 9 utgör inte sådan omedelbar risk som anges i första stycket. Bristerna skall emellertid åtgärdas snarast och kontrolleras vid nästa besiktning.

Brister som uppmärksammas vid besiktning enligt avsnitt 3.3.1 tredje stycket punkterna 1, 3, 4, eller 5 utgör sådan omedelbar risk som anges i första stycket ovan. Även brister som uppmärksammas vid besiktning enligt avsnitt 3.3.1 tredje stycket punkterna 2, 6, 7, 8 eller 9, kan av besiktningsorganet bedömas samverka och därför utgöra sådan omedelbar risk som anges i första stycket ovan.

Den som äger eller annars ansvarar för anordningen skall vid återkommande besiktning uppvisa intyg från senaste besiktning för besiktningsorganet. Om sådant intyg ej uppvisas, får anordningen användas endast om samtliga brister åtgärdats och kontrollerats av besiktningsorganet vid nästa besiktning.

(BFS 1997:2)

3.3.2 Besiktningensintervall

Återkommande besiktning skall utföras i god tid. Den som äger eller annars ansvarar för anordningen, skall se till att besiktning kan påbörjas senast 2 månader före och avslutas senast vid utgången av de besiktningensintervall som anges nedan. Besiktning får dock påbörjas tidigast 6 månader före utgången av gällande besiktningensintervall.

Besiktningensintervall för den första återkommande besiktningen räknas från den månad då första besiktning slutfördes utan anmärkning enl. 3.2.1.1. Då första besiktning inte krävs, räknas besiktningensintervall för den första återkommande besiktningen från den månad då anordningen togs i bruk.

Nästa följande besiktningensintervall räknas från utgången av föregående besiktningensintervall.

Är en anordning genom sitt brukande i särskilt liten grad utsatt för minskning av driftsäkerheten, får tillsynsmyndigheten i varje enskilt fall bestämma längre besiktningensintervall än vad som anges nedan, dock längst den dubbla tiden.

Om det finns särskilda skäl, får tillsynsmyndigheten medge anstånd med besiktning i högst 6 månader. Därvid skall de följande besiktningensintervallen räknas från den tidpunkt till vilken anstånd medgetts.

Kortare besiktningensintervall får väljas av den som äger eller annars ansvarar för anordningen.

Allmänt råd

Särskilda skäl kan vara att besiktningen infaller under driftsäsong och en besiktning då medför stora ekonomiska förluster.

Besiktning anses påbörjad då kontroll av anordningen enligt punkterna 1-9 avsnitt 3.3.1 har inletts.

Anordningar skall besiktas med följande besiktningensintervall.

Persontransporterande hissar:

– rullstolshissar	2 år
– trapphissar	2 år
– övriga	1 år

Varu - och småvaruhissar: 2 år

I taket monterade persontransportanordningar: 2 år

Rulltrappor, rullramper:

Den första återkommande besiktningen 1 år och 6 mån

Därefter återkommande besiktningar 1 år

Linbanor: 1 år

Den första magnetinduktiva undersökningen av draglinan skall utföras efter drift i 3 år

Därefter återkommande undersökningar utförs efter fortsatt drift i 2 år

Släpliftar: 1 år

Småliftar vars motoreffekt är större än 7 kW: 2 år

Bergbanor: 1 år

Vertikalt rörlig port inom industriområde som styrs med hålldon, om porten uppfyller PFS 1979:5, avsnitten F:21 – 24, eller impulsdon i kombination med självövervakad kontaktlist: 4 år

Horisontellt rörlig port inom industriområde som styrs med hålldon, om porten uppfyller PFS 1979:5, avsnitten F:21 – 24, eller impulsdon i kombination med självövervakad kontaktlist: 6 år

<i>Annan motordriven port än ovan:</i>	2 år
<i>Soptransporthiss: (BFS1997:2)</i>	2 år

3.4 Revisionsbesiktning

Anordning som har ändrats på sätt som är av väsentlig betydelse för säkerheten, skall besiktas (revisionsbesiktning) innan den åter tas i bruk.

Vid revisionsbesiktning skall besiktningsorganet undersöka om anordningen efter ändringen uppfyller kraven i avsnitt 2.

Revisionsbesiktningen skall omfatta konstruktions- och installationskontroll enligt avsnitt 3.2.1 i erforderlig omfattning. Revisionsbesiktningen skall anpassas till ändringens omfattning och dess betydelse för anordningens säkerhet. Om det vid besiktning visar sig att en anordning har brister, skall besiktningsorganet utifrån sin undersökning bedöma om det ändå finns förutsättningar för att ta anordningen i bruk. Brister skall bedömas enligt avsnitt 3.2.1.1. (BFS1997:2)

3.6 Bevis över undersökning

3.6.1 Besiktningsbevis

Besiktningsbevis skall ange resultatet av besiktningen samt vara försett med anordningens identifikationsuppgifter, besiktningsorganets namn, ackrediteringsnummer, ackrediteringsmärke, besiktningsdatum och besiktningsmannens namn.

Av beviset skall framgå om anordningen bedöms uppfylla kraven i avsnitt 2 och i förekommande fall, anordningens brister och dess betydelse för säkerhet och hälsa. För brister som i sig inte har betydelse med hänsyn till kraven på säkerhet och hälsa, skall av beviset framgå även dess sammanlagda betydelse för säkerhet och hälsa. (BFS 1997:2)

3.6.2 Besiktningsskylt

Efter varje besiktning som slutförts utan anmärkning, eller med anmärkningar om brister som sammanlagt inte bedöms ha betydelse med hänsyn till kraven på säkerhet och hälsa skall besiktningsorganet utfärda eller uppdatera en besiktningsskylt. På skylten skall finnas uppgift om anordningens identifikationsuppgifter och, för lastbärande anordningar, uppgift om maxlast, uppgift om att besiktning av anordningen utförts, besiktningsdatum, uppgift om för vilken tid anordningen kan användas, besiktningsorganets namn, ackrediteringsnummer och ackrediteringsmärke.

Anordningens ägare eller den som annars ansvarar för anordningen skall se till att senast utfärdad besiktningsskylt finns fast anbringad på en, för brukare av anordningen väl synlig plats. (BFS 1997:2)

Allmänt råd

I hissar för persontrafik bör skylten finnas i hiss-korgen och vid liftar och linbanor bör skylten finnas invid manöverplatsen.